

Zápis z jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny dne 12. února 2024

Jednání se uskutečnilo 12. února 2024 od 13:30 do 17:30 v Lichtenštejnském paláci.

Přítomné členky a přítomní členové:

Občanští členové: Adam Milan, Albert Gwendolyn, Dancso Marian, Daniel Jiří, Gronzíková Drbohlavová Alena, Kaleja Martin, Kandráč Ivan, Karika Karel, Lakatoš Enrico, Miko Michal, Murka Rudolf, Mužíková Růžena, Ščuka Petr, Tišer David.

Zástupci státní správy a ostatních institucí: Barbořík Michal, Doktorová Helena, Fuková Lucie, Horváthová Jana, Němeček Milan, Miklušáková Marta, Křeček Stanislav, Strouhal Václav, Šimáček Martin, Ševčíková Cardona Barbora, Šindlářová Eva, Vörös Mašuta Jan.

Hosté: Balog Ján, Hamplová Kateřina, Mišková Anna, Vořechovský Jan.

Za Úřad vlády ČR: Bursíková Jacques Kateřina, Dvořáková Rut, Ďuračová Lea, Hlaváčová Veronika, Hvězdová Anna, Kociánová Anna, Kundrák Viktor, Mertlík Tadeáš, Nguyen Dieu Thuy, Sporková Barbara Jaroslava, Svobodová Iva.

Návrh programu jednání:

1. Úvod a kontrola úkolů z minulého jednání
2. Představení nových občanských členů Rady
3. Projednání přijetí pracovní právně nezávazné definice anticiganismu (plnění specifického opatření Strategie romské integrace)
4. Změny ve výborech a pracovních skupinách Rady
5. Představení aktuálních výzev programu CERV
6. Různé
7. Přestávka
8. Vyhodnocení roční činnosti vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny

1. Úvod a kontrola úkolů z minulého jednání

Zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen "Rada") bylo zahájeno místopředsedkyní Rady, Lucií Fukovou, která přivítala všechny přítomné členy a členky (dále jen „členové“) a hosty a hostky (dále jen „hosté“). Hosty jednání byly Anna Mišková, zástupkyně Muzea romské kultury a delegátka České republiky při Mezinárodní alianci na památku holokaustu (IHRA) a Kateřina Hamplová z oddělení Evropských programů a fondů Úřadu vlády.

Tajemnice Rady, K. Bursíková Jacques, ověřila usnášeníschopnost Rady. Při zahájení jednání bylo přítomno 26 členů nebo jejich zástupců, přičemž pro usnášeníschopnost byla vyžadována přítomnost minimálně 18 členů/členek. Rada byla usnášeníschopná.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

L.Fuková informovala, že bod "Informace o Centru Romů a Sintů" nebyl zařazen do programu, jelikož Ministerstvo kultury (dále jen „MK“) potřebuje na přípravu podkladů více času D. Tišer navrhl zařadit „Informace o budování Centra Romů a Sintů“ do bodu "Různé".

Rada přistoupila nejdříve k hlasování o návrhu na rozšíření programu jednání do bodu Různé „Informace o budování Centra Romů a Sintů“.

Hlasování o návrhu rozšíření programu.

PRO	Zdržel se	PROTI
14	9	3

Rozšíření programu bylo schváleno.

Následně Rada hlasovala o celém programu.

1. Úvod a kontrola úkolů z minulého jednání
2. Představení nových občanských členů Rady
3. Projednání přijetí pracovní právně nezávazné definice anticiganismu (plnění specifického opatření Strategie romské integrace)
4. Změny ve výborech a pracovních skupinách Rady
5. Představení aktuálních výzev programu CERV
6. Různé
 - a. Informace o budování Centra Romů a Sintů
7. Přestávka
8. Vyhodnocení roční činnosti vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny

Hlasování o návrhu programu.

PRO	Zdržel se	PROTI
23	0	3

Program jednání byl schválen.

K. Bursíková Jacques přešla ke kontrole úkolů, které Rada evidovala. Jednalo se o **dva úkoly**:

1) Rada žádá MŠMT ČR a NPI ČR

- a. aby v rámci revize rámcových vzdělávacích programů (RVP) byla do jejich obsahu zahrnuta historie a kultura romského národa;
- b. aby při revizi RVP implementovaly dílčí mezinárodní závazky ČR související s jejím členstvím v Radě Evropy a jejího Výboru expertů pro problematiku Romů a Travelerů (ADI-ROM) a dále „Doporučením Výboru ministrů členským státům o začlenění dějin Romů a/nebo kočovníků do školních osnov a učebních materiálů“
- c. aby informovaly Radu vlády pro záležitosti romské menšiny o postupu a časovém rámci procesu zahrnutí romské historie a kultury do revidovaných RVP do 31.12.2023

Odbor lidských práv a ochrany menšin

MŠMT ve svém vyjádření o plnění úkolu uvedlo že dne 1. 2. 2024 proběhlo na MŠMT jednání zástupců MŠMT (vrchní ředitel Sekce vzdělávání a mládeže J. Mareš, ředitel odboru předškolního a základního vzdělávání M. Černý, ředitel odboru rovného přístupu ke vzdělávání a podpory pracovníků v regionálním školství J. Vöröš Mušuta, zástupce ředitele odboru předškolního a základního vzdělávání Jan Jiterský) a NPI (M. Bulant, L. Kofroňová, K. Ubr) se zmocněnkyní vlády pro záležitosti romské menšiny L. Fukovou, ředitelkou Muzea romské kultury J. Horváthovou, romistkou a šéfredaktorkou Romano Džaniben H. Sadílkovou a dalšími. Tématem bylo zařazení historie a kultury Romů do výuky na školách:

- Otázka zařazení do RVP/ těsné metodické podpory
- Otázka zařazení do přípravy budoucích učitelů a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)

V otázce zařazení do RVP zástupci MŠMT a NPI na jednání dne 1. 2. 2024 znovu vysvětlili proces tvorby RVP a systém pracovních skupin, jakož i to, že v RVP nebude uvedeno učivo, ale pouze obecné vzdělávací výstupy (výsledky učení). Učivo o Romech bude obsahem těsné metodické podpory, tzv. modelových školních vzdělávacích programů (ŠVP), které budou nedílnou součástí RVP. Byly projednány komunikační mechanismy ke konzultacím konkrétního obsahu. Modelové ŠVP budou v základních verzích hotovy nejpozději začátkem roku 2025. Toto bylo obecně přítomnými akceptováno.

V otázce vzdělávání uvedlo MŠMT tyto závěry:

- Při setkání se zástupci fakult připravujících učitele dne 22. 2. 2024 MŠMT informuje o tématu, jeho zařazení do rámcových požadavků na studijní programy učitelství a o metodickém vedení, které k tomu MŠMT ve spolupráci s NPI nabídne.
- V průběhu jara zorganizuje MŠMT workshop k přípravě předmětů pro zástupce fakult, který povede doc. Zbyněk Němec z PedF UK v rámci projektu PROP; přizván bude zástupce romské komunity/Muzea romské kultury.

- 2) **Rada pověřuje** zmocněnkyni vlády pro záležitosti romské menšiny a místopředsedkyni Rady vlády pro záležitosti romské menšiny Lucii Fukovou, aby se s žádostí o zahrnutí historie a kultury romského národa do obsahu revize Rámcových vzdělávacích programů definovanou v bodě 1 obrátila na MŠMT a NPI ČR.

O plnění tohoto úkolu informovala zmocněnkyně L. Fuková. Uvedla, že o této věci, společně s A. Míškovou (zástupce za Muzeu romské kultury v IHRA) a zmocněnkyní vlády pro lidská práva K. Šimáčkovou Laurenčíkovou, jednala s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy a Národním pedagogickým institutem. Výsledkem této iniciativy bylo dosažení shody na nutnosti zapojení Rady do procesu formování školních a vzdělávacích programů s důrazem na zahrnutí historie a kultury romského národa. Dále byly domluveny veřejné konzultace, jejichž konání je stanoveno na březen. Kromě toho bylo uspořádáno setkání s T. Machalíkem, hlavním manažerem programu Národního plánu obnovy, s cílem diskutovat o dalších krocích v této oblasti. Rada též zdůraznila význam podpory a metodiky pro pedagogy v oblasti vzdělávání o problematice menšin. Zazněla i důležitost vzdělávání pedagogů, kteří musejí být schopni efektivně vyučovat tuto problematiku žákům. L. Fuková uvedla, že cílem této iniciativy je zvýšit občanskou gramotnost o problematice menšin, která je v školních osnovách tradičně marginalizována a předejít tak i různým konfliktům ve společnosti. Dále vyjádřila vděk za konstruktivní spolupráci v této záležitosti.

2. Představení nových občanských členů Rady

Členům Rady byla zaslána informace o jmenování 13 nových členů a členky Rady za občanskou část. O nominačním procesu nových členů Rady byla Rada informována na minulém jednání dne 19. října 2023.

L. Fuková uvedla, že v souvislosti se jmenováním nových občanských členů Rady je také potřeba jmenovat nového místopředsedu Rady za občanskou část Rady. Ve věci nominace místopředsedy kancelář Rady oslovila všechny členy Rady s žádostí o zaslání nominace. Do stanoveného termínu byla kanceláři zaslána pouze jedna nominace, a to pana PhDr. Mgr. Mariana Dancsa, MBA. Členové Rady se k této nominaci měli možnost vyjádřit, přičemž nominaci M. Dancsa podpořilo 11 občanských členů Rady, zároveň kancelář neobdržela žádné negativní vyjádření k této nominaci. Z tohoto důvodu L. Fuková uvedla, že navrhne předsedovi Rady jmenovat pana M. Dancsa místopředsedou Rady za občanskou část. Dále se Radě představili jednotliví členové Rady.

3. Projednání přijetí pracovní právně nezávazné definice *anticikanismu* (plnění specifického opatření Strategie romské integrace 2021-2030)

L. Fuková uvedla, že přijetí navrhované právně nezávazné definice anticikanismu je jedním z opatření Strategie romské integrace 2021-2030. Podklad k tomuto bodu byl členům Rady zaslán před jednáním.

A. Míšková, která se jako členka delegace ČR při IHRA, podílela na formulaci definice anticikanismu, vysvětlila, že definice navazuje na předchozí definici antisemitismu, již schválenou Parlamentem ČR. Při vytváření definice byli zapojeni specialisté na romskou historii, jazyk a kulturu. A. Míšková dále vysvětlila, že přijetí definice anticikanismu by mělo státům, úřadům, školám, neziskovým organizacím, firmám a široké veřejnosti usnadnit identifikaci a adresaci anticikanismu, tedy rasové nenávisti vůči Romům a Sintům. Takové rozpoznání by následně umožnilo zavedení odpovídajících opatření. Cílem je, aby Parlament ČR přijal definici anticikanismu analogicky k tomu, když v roce 2019 přijal definici antisemitismu. Navrhovaný termín přijetí definice byl stanoven na 8. dubna 2024, v den Mezinárodního dne Romů, přičemž definici již přijala řada států, včetně Velké Británie a Chorvatska, a další země a instituce.

V průběhu následné diskuse S. Křeček, vyjádřil pochybnosti o užitečnosti právně nezávazných a obecných deklamací. Vyjádřil rovněž obavy ohledně některých částí definice, které pokládá za kontroverzní, a projevil obavu, že definice nemusí být veřejností pozitivně přijata a nemusí mít očekávaný dopad.

D. Tišer uvedl, že v případě diskriminace Romů dochází k tzv. intersekcionalitě, kdy dochází k mnohonásobné diskriminaci, a to na základě rasy, genderu, třídy či etnicity.

M. Miko vyslovil žádost o rozšíření definice o persekuci Romů a Sintů v období komunismu, konkrétně o případy nucených sterilizací žen, odebírání dětí a dalších diskriminačních praktik, které stát v rámci asimilační politiky prováděl.

M. Šimáček doplnil, že dle jeho názoru by měla být definice doplněna o akcentaci anticikanismu v oblasti sociálního vyloučení a zhoršené společenské pozice.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

K. Bursíková Jacques vysvětlila, že definice se již doplňovat nemůže, jelikož se jedná o standardizovanou definici, která byla již přijata IHRA a jednotlivé státy a instituce ji pouze přijímají v předkládaném znění.

Následně se přistoupilo k hlasování o usnesení. Návrh usnesení včetně odůvodnění byl členům Rady zaslán před jednáním.

Usnesení č. 3/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 12. února 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny v souvislosti s připomenutím Mezinárodního dne Romů dne 8. dubna 2024

- I. **přijímá** tuto právně nezávaznou pracovní definici protiromských postojů, tzv. anticikanismu: „Anticikanismus, tzn. diskriminace Romů, je vyjadřování a jednání jedinců, strategie a praxe institucí, které vedou k marginalizaci či vylučování Romů, devalvování romské kultury a životního stylu, fyzickému násilí či projevům nenávisti namířených proti Romům i dalším jedincům a skupinám, které jsou považovány za „Cikány“. Z tohoto důvodu jsou stigmatizováni, či proto byli za dob nacismu nebo i dnes cílem perzekuce. Z důvodu této diskriminace se následně s Romy zachází jako s údajně cizí, odlišnou skupinou a jsou spojováni s celou řadou urážlivých stereotypů a zkrslých představ, které samy o sobě představují specifickou formu rasismu.“
- II. **žádá** vládní zmocněnkyni pro záležitosti romské menšiny Mgr. Lucii Fukovou, aby právně nezávaznou pracovní definici anticikanismu předložila prostřednictvím předsedy vlády vládě České republiky k přijetí a uvedení do praxe v České republice.
- III. **žádá** vládní zmocněnkyni pro záležitosti romské menšiny Mgr. Lucii Fukovou, aby právně nezávaznou pracovní definici anticikanismu předložila Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky se žádostí o její přijetí.

Hlasování o usnesení:

PRO	Zdržel se	PROTI
24	2	0

Usnesení bylo schváleno.

4. Různé

a) Informace o budování Centra Romů a Sintů

L. Fuková uvedla, že z časových důvodů J. Horváthové navrhuje bod „Různé – a) Informace o budování Centra Romů a Sintů“ předsunout jako bod 4 programu.

M. Němeček uvedl, že MK požádalo o odložení projednávání bodu z důvodu existence několika nevyřešených a nedokončených aspektů projektu, zejména potenciálního porušení zákona o zadávání veřejných zakázek, pokud by stavba měla dále pokračovat bez dokončené projektové dokumentace, která je pro veřejné zakázky nezbytná. Také zmínil potřebu vyjasnění podmínek nově připravovaného programu norských fondů EHP a Norska. Z těchto důvodů MK požadovalo, aby byl bod zařazen do agendy následujícího jednání Rady.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

J. Horváthová doplnila, že v průběhu stavby – rekonstrukce historické budovy, v níž má být Centrum Romů a Sintů umístěno, byly odhaleny dosud neznámé vady a nedostatky, což bude vyžadovat rozsáhlejší rekonstrukční práce. To by znamenalo enormní navýšení rozpočtu akce, což ve shodě se zřizovatelem bylo vyhodnoceno jako nutnost rekonstrukci objektu urychleně ukončit a stavbu zakonzervovat. Zároveň poznamenala, že projekt má kromě podpory zřizovatele také podporu Velvyslanectví Norského království v Praze a Norských fondů.

L. Fuková uvedla, že po dohodě s MK bude do programu příští jednání zařazen bod ad Centrum Romů a Sintů a zdůraznila, že na příštím zasedání Rady by mělo dojít k přijetí usnesení o pokračování v budování Centra Romů a Sintů, neboť jeho vybudování je jedním z opatření Strategie romské integrace 2021-2030.

5. Změny ve výborech a pracovních skupinách Rady

L. Fuková poskytla základní informace o nově zřizovaném Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky a vysvětlila, že do nově zřízeného výboru by byla zařazena činnost v současné době zřízených pracovních orgánů - Výboru zdravotně-sociálního a Výboru pro zaměstnanost. Z tohoto důvodu je zároveň navrženo zrušení Výboru zdravotně-sociálního a Výboru pro zaměstnanost. L. Fuková dále informovala, že navrhla do funkce předsedkyně tohoto výboru A. Drbohlavovou-Gronzíkovou, která aktuálně zastává pozici předsedkyně Výboru zdravotně-sociálního. Uvedla, že toto rozhodnutí je motivováno snahou o zvýšení efektivity fungování výborů a pracovních skupin Rady. Podklad k tomuto bodu byl členům Rady zaslán před jednáním.

L. Fuková dále informovala o navrhovaných změnách v předsednictví ostatních pracovních orgánů Rady. Vzhledem ke skončení mandátu předchozích členů Rady došlo k návrhům na nové personální obsazení: v Pracovní skupině pro bezpečnost je navržen M. Adam jako nový předseda místo pana S. Slaniny, jehož funkční období skončilo. Stejně tak v Monitorovacím výboru pro činnost Agentury skončilo funkční období pana Z. Gužiho, a navrhovaným novým předsedou je J. Daniel.

Následně se přistoupilo k hlasování o usnesení. Návrh usnesení včetně odůvodnění byl členům Rady zaslán před jednáním.

Usnesení č. 4/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 12. února 2024 ke zřízení Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny

- I. **schvaluje** zřízení Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky a zrušení Výboru pro zaměstnanost a Výboru zdravotně sociálního;
- II. **ukládá** kanceláři Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, aby činnost Výboru zdravotně-sociálního a Výboru pro zaměstnanost zařadila do činnosti do Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky;
- III. **ukládá** kanceláři Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, aby zajistila potřebné organizačně administrativní zabezpečení činnosti nově zřízeného Výboru pro

Odbor lidských práv a ochrany menšin

zaměstnanost, zdraví a sociální otázky a aktualizovala webové stránky Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

Hlasování o usnesení:

PRO	Zdržel se	PROTI
26	0	0

Usnesení bylo schváleno.

6. Představení aktuálních výzev programu CERV

K. Hamplová představila aktuální výzvy programu Evropské unie Občané, rovnost, práva a hodnoty (CERV). Podklad k tomuto bodu byl členům Rady zaslán před jednáním.

7. Přestávka

8. Vyhodnocení roční činnosti vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Usnesení k tomuto bodu se nepředpokládá.

Lucie Fuková představila podrobný přehled své dosavadní činnosti včetně prezentace a vyjádřila vděk přítomným kolegům, hostům, přátelům a spolupracovníkům za jejich spolupráci a snahu hledat řešení složitých úkolů. Pozitivně zhodnotila otevřenou a jasnou podporu na vládní, regionální i lokální úrovni s cílem zlepšit situaci Romů v České republice. Vyzdvihla i spolupráci na mezinárodní úrovni a připomněla svoji roli kontaktní osoby pro spolupráci s Evropskou komisí.

Dále L. Fuková reflektovala události roku 2023, přičemž za jednu z hlavních výzev uvedla konflikt mezi romskou a ukrajinskou menšinou, který řešila ve spolupráci s MMR, ÚV a Ministerstvem spravedlnosti i prostřednictvím vytváření meziresortních skupin. Mezi výzvy, které lze očekávat v roce 2024, patří tvorba specifické metodiky k připravovanému zákonu o podpoře v bydlení, podpora zaměstnanosti Romů a sociálně znevýhodněných osob (k čemuž chce využít nové komunikační kanály), užší spolupráce s neziskovými organizacemi, se kterými je nutné spolupracovat právě na šíření podpory zaměstnávání Romů. L. Fuková na závěr poděkovala všem zúčastněným a ukončila jednání Rady.

L. Fuková informovala, že další setkání Rady proběhne v květnu či červnu 2024. Termín jednání Rady bude zaslán včas, aby se zajistila účast některých ministrů, kteří projeví zájem o účast.

Zpracovala: Mgr. Dieu Thuy Nguyen

Za správnost: Mgr. Lucie Fuková

Mgr. Lucie Fuková v. r.

místopředsedkyně Rady vlády pro záležitosti romské menšiny